

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain takaisinperintää koskevia säännöksiä siten, että takaisinperittävälle määrälle maksettava korko lasketaan takaisinperintäpäätöksen tiedoksisaanasta lukien. Lakia ehdotetaan myös täsmennettäväksi muutoksenhaun johdosta myönnetyn tuen osalta siten, että laista kävisi yksiselitteisesti ilmi velvollisuus maksaa

korkoa niissä tilanteissa, joissa hakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tuki tai tukea myönnetään lisää. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi hakijoiden velvollisuudesta tehdä hakemuksensa kirjallisena sekä allekirjoittaa hakemus.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettu laki (1336/1992), jäljempänä tukimenettelylaki, on maataloushallintoa koskeva yleislaki, jota sovelletaan sekä kansallisista että Euroopan yhteisön varoista maksettavien maataloustukien hallinnoinnissa, jollei muualla laissa toisin säädetä. Laissa säädetään maataloustukia hallinnoivien viranomaisten noudattamasta menettelystä sekä eräistä tuen hakijaa tai saajaa koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista. Laki ei kuitenkaan sisällä säännöksiä siitä, millaisessa muodossa tukea koskeva asia on pantava vireille viranomaisessa. Euroopan yhteisön varoista maksettavia tukia koskeva Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettu laki (1100/1994) ei myöskään sisällä säännöksiä asian vireillepanon muodosta. Sen sijaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 25 §:n 1 momentissa säädetään tuen hakemisesta kirjallisesti. Edellä mainituissa laeissa ei ole säädetty velvollisuudesta allekirjoittaa tukihakemus.

Euroopan yhteisön varoista rahoitettavien tukien hakemisesta säädetään tiettyjä yhteisön tukijärjestelmiä koskevasta yhdenmukaisuudesta hallinto- ja valvontajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3508/92 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2419/2001. Sanotun asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 10 artiklan 1 kohdan g alakohdassa säädetään hakemukseen otettavasta viljelijän sitoumuksesta, jolla tämä vakuuttaa tuntevansa artikloissa mainittujen tukien myöntämisen ehdot. Tukihakemuksen allekirjoittamisella tuen hakija antaa myös muita sitoumuksia. Euroopan yhteisöjen komissio katsoo hakemuksessa olevan allekirjoituksen ehdottomaksi muotovaatimukseksi. Tuen myöntäminen allekirjoittamattoman hakemuksen perusteella on johtanut siihen, että jäsenvaltiolle on määrätty rahoitusoikaisu.

Vuoden 2004 alussa voimaan tulevan hallintolain (434/2003) 22 §:n 2 momentissa säädetään, ettei asian vireillepanoon tarvittava asiakirjaa tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on henkilöä koskevat tiedot eikä ole syytä epäillä asiakirjan toden-

peräisyyttä. Maataloustuen myöntämistä koskeva hakemus koskee kuitenkin sellaisen taloudellisen etuuden myöntämistä, jonka saamiseksi hakijan on täytettävä laissa säädetyt edellytykset. Hakemusasiakirjaan liittyy siten hakijan vakuutus hakemuksessa esitettyjen tietojen oikeellisuudesta sekä muita sitoumuksia. Hakemuksessa esitettyjen tietojen vahvistamiseen kuuluu olennaisena osana hakijan allekirjoitus. Jos hakijoille asetetaan velvollisuus allekirjoittaa asian vireillepanoa koskeva asiakirja, tästä on hallintolain mukaan säädettävä laissa. Tämän mukaisesti ehdotetaan tukimenettelylakiin lisättäväksi tuen hakemista koskeva säännös (2 a §), jossa säädettäisiin hakemuksen kirjallisesta vireillepanotavasta sekä hakijan velvollisuudesta allekirjoittaa hakemus.

Virheellisen päätöksen oikaisemisesta säädetään tukimenettelylain 6 §:ssä. Sanotun pykälän 2 momentin mukaan maksettaessa hakijalle lisää tukea oikaisupäätöksen nojalla, lisää maksettavalle määrälle maksetaan kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna siitä päivästä, jona päätös tuen maksamisesta tai hakemuksen hylkäämisestä oli tehty, siihen päivään saakka, jona oikaisupäätös annetaan. Edellytyksenä koron maksamiselle on, ettei oikaistava virhe johdu hakijasta. Sanotun 6 §:n 3 momentissa säädetään 2 momentin korkoa koskevan säännöksen soveltamisesta muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen, jonka nojalla hakijalle maksetaan lisää tukea. Tukimenettelylain 6 §:n 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä todettaisiin velvollisuus maksaa korkoa muutoksenhaun johdosta myönnettävälle tuelle myös silloin, kun hakemus on hylätty. Koron maksamisesta päättäisi tällöin muutoksenhakuviranomainen.

Maataloustukien maksamiseen liittyy olennaisena osana mahdollisuus tukien takaisinperintään silloin, kun tuen saaja on saanut tukea perusteettomasti tai enemmän kuin mitä hänelle olisi voitu myöntää. Nykyisin tukien takaisinperintä perustuu kahteen eri normistoon. Normiston valinnassa määrävänä tekijänä on maataloustuen rahoituslähde. Kansallisista varoista rahoitettujen maataloustukien takaisinperintään sovelletaan tukimenettelylakia. Euroopan yhteisön varoista rahoitettujen maataloustukien takaisinperintöihin so-

velletaan edellä mainittua komission asetusta (EY) N:o 2419/2001.

Tukimenettelylain 7 §:ssä säädetään viranomaisen mahdollisuudesta päättää perusteettomasti tai liikaa myönnetyn tuen takaisinperimisestä. Pykälän 3 momentissa säädetään mahdollisuudesta määrätä takaisinperittävälle tuelle suoritettavaksi korkoa. Korko lasketaan kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan sen ajan perusteella, joka kuluu maksun ja tosiasiallisen palautuksen tai takaisinperittävän määrän vähentämisen välillä. Komission asetuksessa (EY) N:o 2419/2001 säädetään koron määräytymisperusteesta kansallisesta lainsäädännöstä poiketen. Sanotun komission asetuksen 49 artiklan mukaan viljelijällä on velvollisuus palauttaa aiheettomasti maksetut määrät, joihin lisätään artiklan 3 kohdan mukaisesti lasketut korot. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu viljelijälle osoitetun palautusvelvollisuutta koskevan tiedonannon ja palautuksen tai vähennyksen välillä.

Koron laskemisajan suhteen Euroopan yhteisön osaksi tai kokonaan rahoitamiin tukiin sovelletaan siten eri perustetta kuin kansallisiin tukiin. Tuen saajan kannalta tilannetta voidaan pitää epätyytyttävänä. Hallinnon kannalta tilanne on kasvattanut virheiden esiintymisriskiä. Takaisinperintämenettelyiden yhdenmukaisuus parantaisi tuensaajien oikeusturvaa ja vähentäisi inhimillisistä teki-joistä johtuvia virheitä. Takaisinperintää koskevien menettelysäännösten yhdenmukaisuus myös nopeuttaisi takaisinperintäpäätösten käsittelyä. Tämän vuoksi tukimenettelylain 7 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi komission asetuksessa (EY) N:o 2419/2001 omaksuttua menettelyä vastaavaksi siten, että korko lasketaan takaisinperintäpäätöksen tiedoksisaannin ja joko tosiasiallisen palautuksen tai vähennyksen välisen ajan perusteella.

Tukimenettelylain 7 §:n 3 momentin mukaan alle 300 markan (50,46 euroa) määrät jätetään perimättä. Komission asetuksen (EY) N:o 2419/2001 49 artiklan 8 kohdan perusteella jäsenvaltiot voivat jättää perimättä sellaisia määriä, jotka ovat ilman korkoja enintään 100 euroa viljelijää ja palkkiokautta kohden, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään samanlaisissa tapauksissa vastaa-

vista perimättä jättämistä koskevista säännöistä. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että takaisin perittävän määrän alarajaksi säädettäisiin 50 euroa. Lisäksi säännöksen sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tuottajan sijaan käytettäisiin sanaa tuen saaja.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Koronmaksuvelvollisuuden alkaminen tuenmaksupäivän sijaan takaisinperintäpäätöksen tiedoksisaannista tarkoittaa käytännössä koronmaksuvelvollisuuden alkamisen viivästymistä noin kolmella viikolla. Vuonna 2002 takaisinperityistä tuista perittiin korkoa 180 000 euroa. Alkamisajankohdan siirtyminen eteenpäin kolmella viikolla tarkoittaisi valtion tulojen vähentymistä noin 10 000 eurolla vuodessa, jos takaisinperittävien määrien korkomäärä säilyy vakiona. Takaisinperittävät määrät ovat kuitenkin vähentyneet jatkuvasti teknisten sovellusten kehittymisen ja tarkentumisen johdosta.

Vuonna 2002 jätettiin perimättä 93 000 euroa tuensaaja- ja tukihakemuskohtaisen 300 markan (50,46 euroa) alarajan johdosta. Kyseinen summa sisältää myös sellaiset vähäiset määrät, jotka on jätetty perimättä eräiden vähäisten saatavien perimättä jättämisestä annetun valtiovarainministeriön päätöksen (426/1950) nojalla. Näiden osuus 93 000 eu-

rosta on noin 10 prosenttia. Takaisinperittävien määrien alarajan laskeminen 50,46 eurosta tasan 50 euroon ei aiheuta huomattavia valtiontaloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitystä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain uudistamistyöryhmässä sekä virkistyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on työryhmän muistion osana saatu lausunnot Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Keski-Suomen, Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutusastoilta sekä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä. Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on pyritty ottamaan huomioon esityksen valmistelussa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain 7 §:n 3 momentin toista virkettä sovellettaisiin kuitenkin ensimmäisen kerran vuonna 2004 tai sen jälkeen annettuja tukipäätöksiä koskeviin takaisinperintöihin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1336/1992) 6 §:n 3 momentti ja 7 §:n 3 momentti, niistä 7 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on laissa 726/2000, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, hakemus on allekirjoitettava.

6 §

Oikaisu

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen, jos hakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tuki tai jos tukea myönnetään lisää. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

7 §

Takaisinperintä

Jos tuen saajalta peritään takaisin 1 momentin nojalla perusteettomasti tai liikaa myönnetty määrä, voidaan takaisin perittävälle määrälle määrätä suoritettavaksi korkoa kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu takaisinperintäpäätöksen tiedoksi saannin ja joko tosiasiallisen palautuksen tai, jos maksu on vähennetty myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen välillä. Perimättä voidaan kuitenkin jättää sellainen määrä, joka ilman korkoja on enintään 50 euroa tuen saajaa sekä maksujen takaisinperintään johtanutta tukihakemusta kohti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . koitettua perustetta sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuonna 2004 tai sen jälkeen annettuja tukipäätöksiä koskeviin ta-

Lain 7 §:n 3 momentin 2. virkkeessä tar- kaisinperintöihin.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1336/1992) 6 §:n 3 momentti ja 7 §:n 3 momentti, niistä 7 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on laissa 726/2000, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, hakemus on allekirjoitettava.

6 §

Oikaisu

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen, jonka nojalla hakijalle maksetaan lisää tukea. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen, *jos* hakijalle *myönnetään muutoksenhaun johdosta tuki tai jos tukea myönnetään lisää*. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

7 §

Takaisinperintä

Jos tuen saajalta peritään takaisin 1 momentin nojalla perusteettomasti tai liikaa myönnetty määrä, voidaan takaisin perittävälle määrälle määrätä suoritettavaksi korkoa kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan. Korko lasketaan sen ajan perusteella,

Jos tuen saajalta peritään takaisin 1 momentin nojalla perusteettomasti tai liikaa myönnetty määrä, voidaan takaisin perittävälle määrälle määrätä suoritettavaksi korkoa kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan. Korko lasketaan sen ajan perusteella,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joka kuluu maksun ja joko tosiasiallisen palautuksen tai, jos maksu on vähennetty myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen välillä. Perimättä voidaan kuitenkin jättää sellainen määrä, joka ilman korkoja on enintään 300 markkaa tuottajaa sekä maksujen takaisinperintään johtanutta tukihakemusta kohti.

joka kuluu *takaisinperintäpäätöksen tiedoksi saannin* ja joko tosiasiallisen palautuksen tai, jos maksu on vähennetty myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen välillä. Perimättä voidaan kuitenkin jättää sellainen määrä, joka ilman korkoja on enintään 50 euroa *tuen saajaa* sekä maksujen takaisinperintään johtanutta tukihakemusta kohti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lain 7 §:n 3 momentin 2. virkkeessä tarkoitettua perustetta sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuonna 2004 tai sen jälkeen annettuja tukipäätöksiä koskeviin takaisinperintöihin.
